

**Patricia Brander a kol. (2007): KOMPAS. Bratislava:
Ministerstvo školstva SR, 418 strán****Ivona Slobodová****Abstract**

Die Autorin rezensiert das Handbuch von Patricia Brander und andere „Kompas“. Das Handbuch hat eine Form eines Leitfadens zum Thema Jugenderziehung und Entwicklung von Menschenrechten.

Keywords: book review, youth, human rights, education.

Z ľudskej podstaty a bytia človeka vyplývajú určité neodňateľné a nedeliteľné práva. Patri k nim predovšetkým: právo na rovnosť, zákaz diskriminácie, právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť. Nie vždy a všade sa tieto ľudske práva rešpektujú. Aj preto spolupracuje Rada Európy s verejnými inštitúciami pri presadzovaní a obrane ľudských práv a spoločne bojujú proti nespravodlivosti, útlaku a diskriminácii. Vieme, že zvlášť dôležité je vychovávať k ľudským právam predovšetkým mládež. K rozvoju programu výchovy mládeže k ľudským právam výraznou mierou prispel práve KOMPAS, predstavujúci výchovu a vzdelávanie mládeže v spomínanej oblasti. Medzinárodný tím odborníkov z viacerých oblastí neponúka v Kompase hotové riešenia ako predchádzať porušovaniu ľudských práv, ale pestrú paletu tvorivých spôsobov, umožňujúcich mladým ľuďom naučiť sa riešiť problémy ľudských práv, kdekoľvek sa s nimi stretnú.

Príručka začína úvodom a kladie akcent na prvú časť, kde sa zaoberá: 1. výchovou a vzdelávaním k ľudským právam (autori sa zaoberajú otázkou, čo je výchova a vzdelávanie k ľudským právam, jej výsledkami, formálnym a neformálnym vzdelávacím prostredím, atď.), 2. výchovou k ľudským právam a inými výchovno-vzdelávacími oblastami, s nimi súvisiacimi (výchova k občianstvu, osobnostná a sociálna výchova, interkultúrne vzdelávanie, výchova k mieru, právna výchova, a pod.), 3. používaním Kompasu naprieč Európou (Čo je Európa a kde je Európa? Mládežnícka práca, Dohovor o právach dieťaťa, používanie Príručky v rôznych kultúrach a jazykoch). Na záver prvej časti sa autori zaoberajú metodikou, ako s Príručkou pracovať a dávajú rady pre používateľov a didaktické rady na vedenie aktivít.

Druhá časť publikácie začína prehľadom aktivít, ktorých počet je 49, napr. Predvolebná agitácia, Bitka o bohatstvo a moc, Horoskop chudoby, Odpoveď rasizmu, Rozdielne mzdy, Rodinný rozpočet, atď. Názvy aktivít sa uvádzajú horizontálne a výchovné témy, ktoré v rámci týchto aktivít možno využiť sú uvedené vertikálne. Na pravej strane prehľadu aktivít je potom číslo strany, na ktorej sa nachádza príslušná metodika k tejto aktivite. *Napr. Malý slovník globalizácie, str. 150*

Tretia časť publikácie sa zaoberá aktívnou podporou ľudských práv a v rámci toho si kladie otázku, prečo je potrebné konať v tejto oblasti, všíma si jednoduché formy aktivizmu a prípravu plánu činnosti. V štvrtej časti si autori všímajú chápanie ľudských práv, vývoj ľudských práv, zákonnú ochranu ľudských práv a úlohu mimovládnych organizácií. Piata časť obsahuje doplňujúce informácie o všeobecných témach, ku ktorým autori zaraďujú napr. občianstvo, demokraciu, životné prostredie, mier a násilie, chudobu, sociálne práva.

Záver publikácie tvoria prílohy, do ktorých sú zaradené medzinárodné právne nástroje na ochranu ľudských práv. Okrem iného sa tu uvádza: Všeobecná deklarácia ľudských práv, Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach, Medzinárodný dohovor o ekonomických, sociálnych a kultúrnych právach, Dohovor o právach dieťaťa, Európska sociálna charta a Európska charta regionálnych a menšinových jazykov.

Manuál výchovy a vzdelávania mládeže k ľudským právam – KOMPAS, patrí k mimoriadne pozoruhodným publikáciám, nielen preto, že si všíma zvlášť dôležité stránky života každého jednotlivca, ale tiež preto, že predstavuje mimoriadne premyslený prostriedok pre výchovu mládeže. Autori predkladajú v jednom celku tak teoretické úvahy k ľudským právam, ako aj praktický návod na výchovu k nim, a to v takej lapidárnej podobe, že každý potenciálny užívateľ ju môže vo svojej praxi čo najefektívnejšie využiť. Sme presvedčení, že sa stane neoddeliteľnou súčasťou výchovného arzenálu slovenských škôl i ďalších pedagogických inštitúcií. Odporúčame, aby KOMPAS vo svojej výchovno-vzdelávacej praxi čo najlepšie využili.